

Stanko Premrl:

(Konec.)

Dr. JOSIP ČERIN.

Kljub tolikemu zaslužnemu, požrtvovalnemu in neumornemu glasbenemu delovanju je doletel leta 1924. dr. Čerina od gotove strani zelo neumesten, krivičen napad, češ, da dr. Čerin goji v pretežni meri nemško glasbo in da je nekak kulturni tip germaniziranega Slovenca. Spričo takega napada je slovenska javnost kar osupnila. Če je bilo glede našega glasbenega življenja potrebno kaj povedati in podati kakšne smernice, bi se bilo moralo to zgoditi na drugačen in ne na tako neokusen in žaljiv način. Na ta vsekakor pretiran napad se je dr. Čerin zagovarjal najprej sam in dobro zavrnil naprteno mu očitke. Branil ga je tudi dr. Kimovec, ki je priznan glasbeni strokovnjak, kot glasbeni ocenjevalec pa vseskozi pravičen in nepristranski in zato tudi vsega upoštevanja vreden. Skladatelj Marij Kogoj se je zavzel za dr. Čerina v predavanju »O vzajemnosti evropskih kultur«, ki ga je imel 1. junija 1924 v zbornišni dvorani vseučilišča v Ljubljani. Pisec tega članka pa tu ugotavljam prvič to, da je dr. Čerin izvajal pač po številu dokaj tudi nemških skladb, n. pr. dve Beethovnovi overturi in dve simfoniji, dve Mozartovi, II. Schumannovo, IV. Brucknerjevo in IV. Brahmsovo simfonijo in še to in ono skladbo, ni pa nikakor zanemarljiv glasbe drugih narodov, zlasti slovanskih ne. Izvajal je češke skladbe: Dvořákov simfonijo v F-duru, Slovansko rapsodijo, Opoldnevnic, Slovanske ples, Legende, več Smetanovih skladb, Jirákovo simfonijo v C-molu — resno pripravljaj Rudolfa Zamrzle veliko simfonično delo za soli, zbor, orkester in orgle, ki se pa vsled nastalih ovir ni izvedlo —; izvajal je Ruse: Glínko (2 komada), Rimski-Korzakova Noč na Triglavu (dvakrat), Borodina, Čajkovskega, Glazunova; izvajal je jugoslovanske skladbe: Dobronića (2 skladbi), Stančića, Biničkega in Paunovićevo simfonijo, slovenske pa: Jenkovo overturo »Kosovo«, E. Adamičeve Tatarske silhueti in suito »Ah, mladost ti moja, kje si?«, moje variacije v Es-duru,¹ Savinovo suito »Čajna punčika«, Parmovo overturo k operi »Stara pesem« in Mihevčovo overturo »Vilino dete«. Drugič tudi ni res, da so bili koncertni sporedi nemške Filharmonične družbe v Ljubljani taki kot Čerinovi, na kar se je napadalec posebno skliceval. Ne. Bivša nemška Filharmonična družba je izvajala — kolikor morem zasledovati od leta 1913. do 1918. — največ nemške skladbe s prav neznatnimi izjemami; v navedenih letih je bil pri nemški Filharmonični družbi na sporedu izmed slovanske glasbe v 25. koncertih enkrat Dvořák in enkrat Čajkovsky. Ali je to kaka primera, kaj še le enakost? Tretjič je čudno to, da so izvajanja nemških simfoničnih skladb očitaj samo dr. Čerinu, drugim izvajalcem pa ne. Ravno tako v Zagrebu, Beogradu in drugod po Jugoslaviji našim dirigentom orkestrovi ni tega nihče očitaj. Sicer pa more izločitev vse nemške glasbe z naših koncertnih, opernih in cerkvenih sporedov zahtevati le pretiran nacionalizem. Tudi Francozi so med svetovno vojsko in nekaj let po njej bojkotirali nemško glasbo, zlasti Wagnerja, a so se že zdavnaj izpametovali. Saj so vendar dela velikih glasbenikov kot Bacha, Beethovna, Wagnerja itd. last ne le enega naroda, temveč vsega omikanega sveta. Ali ni pel Schiller in za njim Beethoven v IX. simfoniji: »Seid umschlungen Millionen, diesen Kuss der ganzen Welt!«? (Objemam vas, milijoni, ta poljub — to glasbo — vsemu svetu.) Tudi Puccini, lani umrli veliki italijanski operni skladatelj je bil istega mnenja. Glasba temelji na simpatiji: veže posameznika, veže tudi narode. — In končno, če bi dr. Čerin tudi hotel izvajati samo slovansko glasbo, bi jo težko, ker ni imel vedno pri roki potrebnega notnega materialja. Ko je nekdo za slavnostni koncert nekega društva nabavil drag notni material, mu tega nihče ni povrnil, pač pa je sam radi tega trpel občutno gmotno škodo.

Poleg prirejanja simfoničnih koncertov je dr. Čerin 15. in 16. marca 1921 izvajal v frančiškanski cerkvi Bachov pasijon po sv. Mateju s posebnim, nalašč za to priliko sestavljenim zborom. Oba koncerta sta izvrstno uspela. Leta 1924. je vodil koncert Glasbene Matice, ki je v njem izvajal Dvořákov »Stabat Mater«. Priskočil je v sili zadnji hip na pomoč in pomogel velikemu delu do popolnega uspeha. Leta 1920. je pri koncertu Cecilijinega društva za stolno župnijo v Ljubljani dirigiral Rheinbergerjev kon-

¹ Mimogrede omenjam, da sta imela moje variacije pred Čerinom že dva naša dirigenta v rokah, a še le dr. Čerin jih je prinesel in lepo izvedel. Hvala mu za to!

cert za orgle in orkester v G-molu. Z muziko Dravske divizije, katere kapelnik je, sodeluje dr. Čerin, odkar je prišel po prevratu v Ljubljano, povsod, kjer je treba. Ne le pri vojaških nastopih, vežbah, paradah itd., ampak tudi pri nešteti naših društvenih prireditvah: sedaj pri Glasbeni Matici, zdaj pri Ljubljani, zdaj pri Slavcu itd., zdaj pri Orlih, zdaj pri Sokolih, zdaj na plesih, zdaj na pogrebih, zdaj v cerkvi, zdaj v gledališču, zdaj na promenadi itd. Promenadni koncerti, ki jih prireja dr. Čerin, so jako priljubljeni, prinašajo vedno tudi nekaj domačih točk in stojé v umetniškem oziru na višku.

Kot koncertni vodja Glasbene Matice je dr. Čerin leta 1897. ob matičnem 25 letnem jubileju priredil *Pesmarico Glasbene Matice* in prinesel v vzorno urejeni izdaji 80 moških zborov, med njimi tudi svojo skladbo »Domu«, daljši, solidno zgrajen in učinkovit moški zbor, in tri harmonirane narodne pesmi. *Pesmarica* je v tej obliki doživela še dve izdaji. Leta 1902. ob 50 letnici Glasbene Matice pa je izšla *pesmarica* v precej predelani izdaji, urejena od M. Hubada; ta obsega 103 moške zборе, od teh jih je 64 iz prvotne *pesmarice*, ostali so novi. — Dr. Čerin je napisal še to in ono skladbo, a bolj za privatno porabo, mnogo pa je instrumental, bodisi za godala, kakor tudi za pihala, v čemer si je tekom let v praksi pridobil izredno spretnost. Za naše procesije v Ljubljani je priredil več slovenskih cerkvenih pesmi, ki jih igra njegova godba mesto koračnic, kar je tudi edino prav in za bogoslužje prikladno.

Dr. Čerin je prvi Slovenec, ki je naredil doktorat iz muzikologije; promoviral je na dunajski filozofski fakulteti l. 1902. na podlagi svoje razprave: »*Pesmi slovenskih protestantskih pesmaric, njih viri in njih poraba v poreformacijskih časih.*« Razprava je bila objavljena v »Zborniku Slovenske Matice« 1908, ki jo je pa uredništvo samovoljno v marsičem spremenilo in deloma pokvarilo. Dr. Čerin je spisal tudi mnogo člankov glasbene in glasbenoestetične vsebine v razne časopise.

Po polletnem odmoru je dr. Čerin priredil 16. marca letos velik in pomenljiv simfoničen koncert in izvajal v njem prvič v Jugoslaviji znamenito VII. Brucknerjevo simfonijo. Želimo in prosimo ga, naj s prirejanjem rednih simfoničnih koncertov vztraja, ker je to za nas skoro edina prilika, da moremo spoznavati in uživati bodisi svetovna kakor tudi domača orkestralna dela.

PEVEC IN RAZVOJ ZBOROVSKÉ GLASBE. H. Svetel.

Preprosti slog, ki so ga skladatelji porabljali za zborovske skladbe v naši pretekli dobi, je tvoril podlago, da se je umetno petje začelo gojiti po vsej slovenski zemlji. Pevski zbori so rastle in narastli do lepega števila. Skladbe pač niso zahtevale posebnih zmožnosti ne od zborovodje in ne od pevcev. Zadostovalo je veselje do petja in znanje osnovnih glasbenih pojmov. Pa če tudi pevec ni bil v glasbi popolnoma nič izobražen, je vendar lahko postal zelo uspešen član pevskega zbora, ker je od zborovodje zvedel sproti vse, kar je bilo potrebno. Imeli smo mnogo zborov, katerih pevci niti not niso poznali. Kdor pozna naš pevski svet, ve, da vladajo po večini še vedno podobne razmere.

Dejstvo pa, da člani naših zborov niso glasbeno izobraženi, je vzrok, da je naše petje prišlo do točke, kjer stoji nespremenljiv zakon razvoja, ki pravi: če ostanete taki, je vaša pot končana; ako hočete živeti in napredovati, zahtevam od vas izobrazbe in potem vam je pot prosta. To se pravi, da je prišla doba, ki zahteva, da se pevec uči tudi teorije; ne zadostuje več samo ono, kar

mu je dala mati narava, ampak obvladati mora glasbeno znanost v precejšnji meri in imeti smisel za njeno umetnost. Prvo se lahko nauči; drugo se le privzgoji.

Kaj mora torej pevec znati, ako hoče uspešno sodelovati v razvoju zborovskega petja?

Osnovni pogoj je, da zna čitati note. Poznati mora njih pomen glede na višino in na trajanje.

Poznati note z ozirom na višino tona, ki ga predstavljajo, pomeni biti melodično izobražen. Glavno pri tem je, da izvršno pozna intervale, t. j. razdalje med dvema notama oz. tonoma. Izvežban mora biti tako, da se zaveda, kateri interval zapoje; tedaj šele postane petje odločno in jasno; čuje se, da so pevci varni, da vedo, kaj zapojejo. Ne more se zgoditi, da bi se v kakem težkem mestu, kjer so nakopičeni toni blizu drug poleg drugega, dal glas zapeljati po sosednjem in ne mogel vztrajati na svojem pravem, čeprav disonantnem tonu. Baš novodobne skladbe imajo često taka mesta, v katerih se približata dva glasova na pol tona in morata pogosto vzdržati na tej precej opolzki bližini. Že celo instrumenti se skušajo ogniti takim disonancam. Oba tona se bijeta in zdaj prevladuje ta, zdaj oni, tako da nastane iz tega gibanja pravo nihanje. Glasbena akustika obravnava ta pojem obširno.

Ugovor, da takih mest ni treba pisati, če se jih celo instrumenti hočejo izogniti, ne drži, ker skladatelj pač ne sme biti odvisen od dejstva, da se kaka stvar lahko ali težko izvrši; kadar njegova zamisel zahteva tako sredstvo, je prav, da ga porabi, in naloga izvršujočih je, da najdejo pota, ki omogočujejo izvajanje.

Pa ni samo to, da mora pevec poznati note z ozirom na medsebojne razdalje. V novejših zborovskih skladbah opazujemo namreč, da se skladatelji ne omejujejo več na porabo preprostih intervalov, ki so ušesu bolj znani, ampak da te intervale zvišujejo in znižujejo, da pišejo vse mogoče alterirane skoke. Alterirani se imenujejo oni intervali durove ali molove lestvice, ki jih predstavna znamenja zvišajo ali znižajo za pol ali dva pol tona. Diatonični se pa imenujejo intervali, kakršne najdemo med člani durove ali molove lestvice.

Nekdaj so teoretiki prepovedovali take skoke. Imeli so pač popolnoma druge glasbene pojme in drugačno prepričanje. Najbrže so tudi v onih strogih dobah drugače slišali in zato predpisavali temu primerne umetniške zakone.

V naših dobah smo pa svobodni. Dokazali smo, da moremo peti tudi zvišane in znižane intervale, da so ti lahko zelo blagoglasni in imenitni v izrazu. So zelo pogosti v skladbah in radi tega jih moramo obvladati. To pa ne gre samo od sebe, ampak tega se moramo učiti. Pravi pevec mora biti zmožen zavedno zadeti tudi težke skoke.

Pevska šola ima dosti potov, da pevca nauči zadevati. Opozarjal bi le na to, da ne smemo zvišanih in znižanih intervalov razumeti subhoparno samih na sebi, ampak, da jih moramo vedno spraviti v sklad z nujno harmonično smerjo. Baš alterirani intervali imajo lahko večjo harmonično silo, kot pa diatonični. Zato mora imeti pevec pri njih tem bolj neko določno podlago; slišati jih mora v okviru tiste harmonije, katero tvorijo, oziroma katere izjeme so. Interval, katerega drugi ton je zelo disonanten, zelo bijoč, oster, ima gotovo svoje posebno razmerje do harmonije, iz katere je po zvišanju ali znižanju (alteracije) pomaknjen; če pevec čuti in čuje to harmonijo, mu tujega tona ne bo težko držati v njej, kot podlagi. V vsem življenju in tako tudi tu tvorijo določene oporne točke (relacije) edino uspešno sredstvo orientacije.

Nasprotno pa mu bo tuj ton delal silne preglavice, če se ne bo zavedal osnovne harmonije; visel bo ž njim nekje med harmonijami in ne bo našel nobene zveze. Zato bo tak ton zelo nedoločen, labilen in v težkih mestih nevaren.

Pevec mora biti torej čimbolj samostojen v zadevanju. Intervale mora znati čitati in znati jih mora tudi zapeti. Tako edino se bomo rešili kuge, ki obstoji v tem, da vsi naši pevovodje niso pevovodje, ampak komaj ljudje, ki zboru vtepajo ogrodje pesmi in jih pripravljajo na zborovske vaje! Zakaj, največ časa mora porabiti pevovodja za to, da nauči zbor in vsak posamezen glas njegove glasovne risbe (melodije, napeva).

Edino pravilno je, da pevci ogrodje pesmice že obvladajo, ko pridejo k vaji. Le glavne stvari jim pevovodja pojasni, nato pa mora takoj začeti s pravim umetniškim zborovskim oblikovanjem.¹

Ta zahteva nikakor ni previsoka ali pretirana. Kajti čitanje not in njih zadevanje ni tako težka naloga, da bi je umen človek izlahka ne zmoget; le volje je treba in nekaj žrtev za šolanje.

Poleg trdnosti v čitanju not in zadevanju intervalov, mora imeti pevec sedanje dobe še drugo vrlino, ki ni nič manj važna. Zmožen mora biti razumeti različno trajanje not, oziroma glasov: biti mora ritmično izobražen.

Umetnost hodi vedno vzporedno pot s splošnim razvojem umstvene človeške kulture. Razmah današnjih dni na vseh poljih človeškega delovanja se čuti tudi v glasbeni umetnosti; kakor je človek v ostalem življenju pester, istotako je v glasbi nemiren; kakor izrablja na praktičnem in znanstvenem polju vse faktorje, tako izrablja tudi vse zmožnosti v glasbi. Novodobna glasba ni brez pravil. Prav tako kot kdaj priznava tudi sedaj vse zakone, seveda pri marsičem širše pojmuje in porablja zelo rada in zelo pogosto izjeme teh zakonov.

To se kaže zelo jasno v ritmiki. Ne samo instrumentalne, ampak tudi vokalne skladbe predpisujejo včasih zelo zamotane ritme, bodisi, da jih mora izvajati ves zbor, bodisi da so posamezni glasovi siljeni gibati se v posebni časovni delitvi.

Tudi tu je treba zavestnega sodelovanja pevcev. Jasno jim mora biti, v čem je bistvo raznih ritmičnih oblik. Od navadnih, preprostih jih mora pevska šola voditi do zelo težkih. Najnujnejše in najbolj pogoste pa mora pevec obvladati popolnoma. Razlikovati mora n. pr. med običajnim dvo- in trodelnim ritmom. Poznati mora značaj nadaljnjih delitev, kot so duole (dve noti namesto treh), triole (tri note namesto dveh); poznati mora ritme z dolžinsko piko v vseh kombinacijah. Dalje mora biti zmožen čutiti ritmične oblike, ki nastopijo kot tuje ustroju skladbe in so izjemne, kakor če nastopi n. pr. v trodelnem gibanju duola ali dvodelna delitev itd.

V vsem tem mora biti pevec zelo dobro izvežban, pri čemer je zopet poglobitno to, da poje zavedno. Kjer ni zavesti, tam pevec odreče, kakor hitro mu dirigent vsakega ritma ne pokaže s posebno kretnjo.

Pomanjkanje zavednega petja, ki zahteva precejšnjo teoretično izobrazbo, je krivo, da so navadno vsi uspehi zbora le navidezni. Skušnja uči, da napredek zbora daleko ni tak, kakršen je trud, ki ga pevci in zborovodja izgubljajo. Zakaj uspehi, ki ga ima zbor v tej vaji, malo drži; pri prihodnji vaji mora zborovodja zopet od kraja začeti. Šola »ne prime«. To pa, da je zborovo petje v vseh malenkostih tudi pri nastopu odvisno od pevovodjeve iniciative, je krivo, da zabliži marsikateri zborovodja v dirigiranju do kretenj, ki ne odgovarjajo več konvencionalnim (sporazumljenim) in splošnim znamenjem. Ako mora zbor peti kdaj s spremljevanjem instrumenta, potem godci dirigenta sploh ne razumejo in njegovega takta ne morejo spoznati. Prav bi bilo, če bi

¹ Pri slavnem zboru moravskih učiteljev dobi vsak pevec note na dom in se mora svoj glas do prve vaje na pamet naučiti. Nato pa se začne delo za dosego zborovske pevske umetnosti; vsak teden se vadijo do 8 ur, ko že vsakdo davno na pamet zna.

zbor pri nastopu že vse poglavitno sam od sebe napravil in bi preostalo dirigentu le dajati takt in pa zboru dirigitirati samo vse glavne in pa one fraze, ki so izraz njegove osebnosti in trenutnega občutja.

Zahteve, ki smo jih navajali zgoraj, so take, da se jih more priučiti vsakdo, ker za obvladanje snovi ni treba nikakih posebnih talentov.

(Konec prih.)

NARODNA PESEM V SEKIRICAH.*

M. Bajuk

JAKL ANTON op. 28: Pozdrav z Bleda, koračnica za veliki, salonski orkester in pihala. — Rokopis pri skladatelju v Ljubljani.

Vsebina: kot zgoraj, glej skladbi za klavir!

JAKL ANTON op. 30: Pozdrav z Dolenjske, koračnica za veliki, salonski orkester in pihala. Rokopis pri skladatelju.

Vsebina: Glej skladbe za klavir!

JAKL ANTON op. 31: Našim rojakom, koračnica za veliki salonski orkester in pihala. Rokopis pri skladatelju.

Vsebina: Glej skladbe za klavir!

JAKL ANTON op. 35: Potovanje po kranjski deželi. Potpuri za veliki salonski orkester in pihala. Rokopis pri skladatelju.

Vsebina: Glej skladbe za klavir!

JAKL ANTON op. 39: Regiment po cesti gre. Koračnica za veliki salonski orkester in pihala. Rokopis pri skladatelju.

Vsebina: Glej skladbe za klavir!

JAKL ANTON op. 41: Fantje marširajo s kranjske dežele. Koračnica za veliki salonski orkester in pihala. Rokopis pri skladatelju.

Vsebina: Glej skladbe za klavir!

JAKL ANTON op. 40: Slovenski biseri. Potpuri za veliki, salonski orkester in pihala. Rokopis pri skladatelju v Ljubljani.

Vsebina: Glej skladbe za klavir!

JAKL ANTON op. 52: Jugoslovanske cvetke. Za veliki orkester. Rokopis pri skladatelju v Ljubljani.

JAKL ANTON op. 52: Jugoslovanske cvetke. Za veliki orkester. Rokopis pri skladatelju v Ljubljani.

Vsebina: Prešmentane citre, kak lušno pojo. — Rasti, rasti, rožmarin. — Eno rožco ljubim (šolarska). — Zakaj bi ne b'la vesel'ga srca. — Prišla bo pomlad. — Dekle, zakaj s' tak žalostno?

JAKL ANTON op. 56: Čehoslovak in Jugoslovani; za veliki orkester. Rokopis pri skladatelju v Ljubljani.

Vsebina: Pod klančkom sva se srečala. — Mi ptička zapoje. — Pijmo ga, pijmo! — Dve let in pol sva se midva ljubila. — To mene veseli.

(Konec prih.)

NEKAJ O TAMBURICAH.

Vinko Vodopivec.

Tamburica sitnim glasom udaraše,
Uz tamburu mlado momče popjevaše:
Oj, mladosti, mladosti! Evo tebi radosti!

Po večini se tamburaški zborovodje zavedajo, da vlada velika praznina med basom in diskantom v tamburaškem zboru. Manjka inštrument, ki bi dominiral v srednji legi, inštrument, ki bi igral podobno vlogo kakor vijolončel ali fagot v orkestru. Temu se je skušalo odpomoči na več načinov. Nekateri glasbarji so izdelovali takozvani »mali berde« in ga imenovali tudi »čelovič«, dasi nima z vijolončelom nobene sličnosti. Mali berde je bil čisto navaden berde, dasi manjši in zaradi tega prikladnejši in gibkejši; toda na tem inštrumentu ni bilo mogoče trzati, ampak samo udarjati; bil je inštrument za spremljanje in ne za melodijo. Spet drugi so si pomagali na ta način, da so tretjemu braču napeli še dve struni, uglašeni kvinto nižje. Toda ta inštrument je bil preneroden, ker je imel preširok vrat (zaradi šestih strun), dasi se je dalo na njem trzati in ne samo udarjati. Izginil je brez sledu.

* Primerjaj: „Pevec“ I. I.—IV.

Leta 1908. pa je napisal profesor Milan Strahuljak v listu »Tamburica« o tej zadevi obširno razpravo in predlagal nov inštrument, katerega je imenoval »čelovič«. Strahuljakov predlog je bil splošno dobro sprejet in večina boljših tamburaških zborov si je omislila čelovič. Čeloviče izdeluje Janko Stjepušin, tovarnar tamburic v Sisku. Čelovič je glasbilo, slično tretjemu braču, samo nekoliko večje. Igra se na njem prav tako kakor na tretjem braču, tako da vsakdo, ki zna igrati na tretjem braču (ali na drugem braču, ker ta dva inštrumenta sta si v igranju popolnoma enaka), zna igrati tudi na čeloviču. Uvedba čeloviča v sedanje tamburaške zборе torej ne zadene na nobeno oviro v tem oziru.

Glede novega inštrumenta je zavladala edinost, glede uglasjanja istega pa so mnenja še dandanes različna. Profesor Strahuljak je predlagal, naj bo novi inštrument uglasen kvinto nižje kakor tretji brač, toda ker bi bilo težko brati nižje glasove, ki bi zahtevali veliko pomožnih črt, naj bi čelovič postal transponujoč inštrument, to se pravi, uglasen bi bil čelovič v C-duru, a njegova partija v partituri naj bi bila pisana kvinto višje. N. pr. če bi vsi drugi tamburaški inštrumenti bili pisani v D-duru, bi moral biti pisan čelovič v A-duru. Seveda bi se tudi njegova igra glasila v D-duru, a pisana bi morala biti v A-duru, ker je čelovič uglasen kvinto nižje kot drugi inštrumenti. Res je to nekam komplicirano, a nič ne de, zborovodje bi se temu kmalu privadili. Velika prednost obstoji v tem, da ima glas čeloviča, uglasenega kvinto nižje, različno barvo glasu od drugih inštrumentov, torej se že samo zaradi barve glasu močno razlikuje od drugih inštrumentov in sili tako sam ob sebi v ospredje.

Drugi skladatelji in strokovnjaki so pa mnenja, naj bi bil čelovič uglasen tako kakor tretji brač, samo za oktavo nižje. Po njihovem mnenju torej naj bi bili vsi tamburaški inštrumenti uglaseni v G-duru. Tako pišejo tudi skoraj vsi hrvaški skladatelji. Tudi Čeh Machač piše za čelovič v G-duru. V rabi je torej čelovič večinoma v G. — Milan Strahuljak piše za čelovič v vijolinskem ključu. Obseg Strahuljakovega čeloviča je od malega -c- do enkratčrtanega -a'- (piše pa se od malega -g- do dvakratčrtanega -a'-). Čelovič, uglasen v G, pa ima obseg od velikega G do enkratčrtanega -e'- . Piše se v basovnem ključu. — Želeti bi bilo, da bi si tudi naši tamburaški zbori omislili čelovič, s tem bi bil tamburaški zbor izpopolnjen in bi zadobil poseben sijaj.

Škoda, da je po naši lepi domovini tako malo tamburaških zborov, ko si vendar za podeželna društva ne moremo misliti lažje godbe, kot je tamburaška. Vse drugače je na Hrvaškem, kjer skoraj ni vasi, ki bi ne imela enega ali več tamburaških zborov.

Drugače je v tem oziru celo na Češkem. Pri rokah imam »Hudbeni almanach« za čl. republiko 1922. Iz njega posnemam tele podatke: Tamburaški svaz delavcev čl. republike šteje samo v Pragi 30 včlanjenih tamburaških zborov. Tamburaški svaz narodnih socialistov šteje samo v Pragi 28 tamburaških zborov. Koliko pa še po drugih mestih, trgih in vaseh?

PEVSKI SPOMINI.

(Dalje.)

Piše Jakob Aljaž.

Polaganje temeljnega kamna. Tudi takrat, ko je knezoškof Missia položil temeljni kamen za novo cerkev na Brezjah, sem dober zbor skup spravil; izmed učiteljev sta bila Rus (I. ten.) in Rozman (bas). Peli smo tudi potem dovršeno pri obedu v Mošnjah. Tudi P. Hugolin Sattner je sodeloval, peli smo iz moje Mohorjeve pesmarice. Škof Missia je imel dober posluš in knežje vedenje.

V Kranju. V Kranju je v taistem času nadučitelj in organist Pezdich vodil krasno cerkveno petje, pa tudi posvetne koncerte dajal, h katerim so tudi mene povabili. Nekoč je bil navzoč tudi komponist Davorin Jenko (»Naprej zastava Slave«). Vprašal sem ga prijazno privatno, zakaj je v tej pesmi modularil v

spodnjo dominantno (namesto v zgornjo). Povedal mi je (meni diletantu), da je to pri koračnicah običajno.

Takrat smo napravljali cecilijanske shode v kranjski okolici: v Šenčurju, kjer je bil kaplan Jos. Lavtižar; v Šmartnem pri Kranju; v Kranju, kjer je bil učitelj Pezdih, priden pevovodja. Po maši se je odbor poklonil knezoškofu v p. Vidmarju, ki si je sezidal palačo v Kranju. Škof Vidmar milostno sprejme poklonitev pevskega odbora in izjavi, kar je tudi držal: »Po moji smrti in smrti mojih sestra pripade moja palača cerkvi v Kranju za cerkveni pevski zbor v Kranju.« Tako ga je ganilo naše lepo petje.

Vidmar me je nekoč s čvetero pevci povabil na svoj god. Ko je umrl, smo mu napravili lep pogreb. Bili so navzoči tudi škofje Zwerger, Stepišnik in Pogačar. Bili smo pogoščeni v škofijski palači; jaz sem še posebej dobil darilo za petje na koru (menda tri cekine). Pri obedu v škofijskem dvorcu so govorili vsi trije škofje. Ko nas je (kranjsko duhovščino) škof Zwerger hvalil, se mu je zahvalil moravski dekan Toman, rekoč: »Če bi nas Vi tako poznali kot naš škof, — potem bi nas morda tako ne hvalili!« (Veselost.)

S kranjskim pevskim zborom smo naredili izlet k sv. Joštu in peli novo Medvedovo: »Nazaj v planinski raj«, drugič spodaj na postaji Sv. Jošt. Tako sem bil vnet za ta zbor, da sem jim komponiral par naših pesmi v k a n o n u, katere so peli potem v Kranju v cerkvi. To so bili idealni časi!

Udeleževal sem se tudi cecilijanskih shodov v Ljubljani. Petje vzorno! — Le enkrat se je popoldne pokazilo dobremu g. patru Angeliku Hribarju, ko so peli Wittov Križev pot: Laudetur Jesus Christus, da so njegovi dečki pri sopranu neizrečeno detonirali, tako da je bilo mučno slišati. Foerster in Belar sta se dobro obnesla. Ko je Foerster proizvajal Palaestrinovo: Missa brevis, so nekateri poslušali (tudi p. Hugolin) in gledali v note (da so analizirali), jaz pa rajši brez not poslušam in imam večji užitek.

Vavken v Cerkljah je imel mogočen pevski zbor, ki je pel navadne in srednje težke pesmi, pa te čisto in precizno. Poln, visok sopran, doneč Vavkenov bas. S Šmarne gore so prišli tudi v gostilno pri Koširju na Brodu pod Šmarno goro. Še celo stari, pobožni Korun iz trnovske župnije (Ljubljana) je pripeljal svoje pevke s Šmarne gore v to gostilno.

Imenitno pevsko šolo je vzgojil Blaž Potočnik v Št. Vidu: Vojvodova sopranistinja je pela visoko kot kanarček. Bogoslovci smo radi ostajali v Št. Vidu. Potočnik je zložil več napevov, ki jih je Rihar harmoniziral in pod svojim imenom na svetlo dal (Veš, o Marija, O kam Gospod, Cvetice vé itd.). Njegove pevke so slovele.

Jaz sem Potočnika poznal in vedel več njegovih dovtipov (šal):

Ko je Potočnik zmolil Angelovo čiščenje, mu očita župnik Burja z Ježice (tudi hudomušnik): »Zakaj si pa izpustil k časti sv. Florijana?« Potočnik: »Saj sem sekuriran!«

Ko je konja prodal, farovško streho popravil in peš prišel na godovščino v Presko, so ga vprašali, zakaj peš hodi? »Zato, ker sem konja v streho vtaknil.«

Ko mu je vihar kozolec podrl, je potem v cerkvi oznanil: »S kozolcem sva padla, a zdaj ga sam ne morem vzdigniti — pomagajte.« In prišli so farani in mu stebre in les skup vozili.

Šel je v Ljubljano. Svojega kaplana sreča v Špitalski ulici. Eden drugemu pravi: Ali ste tudi tukaj? Potočnik je bil potem na kosilu pri frančiškanih, kjer ga zadržujejo. Potočnik pa: »Tak' pustite me, jaz sem sam doma!«

Frančiškanom je povedal to-le: Ko je cesar Jožef II. zaplenil cerkveno premoženje itd., je prišel v neki samostan in vprašal opata: »Wie gefällt Ihnen

jetzt die neue Ära?« — Opat pomisli in mu odgovori: »Gerade so wie eine Requiem-Messe: Kein Gloria, kein Credo, ein recht langes Offertorium, — dann kein Pax, und zuletzt kein Segen!«

Blaž Potočnik je imel lep glas. Ko je cesar okoli l. 1835. bil v Ljubljani pri službi božji in slišal peti (antifonirati) Potočnika, ga je še posebej pohvalil. Bil je Blaž Potočnik takrat šentklovški kaplan. — Na gimnaziji smo rabili njegovo nemško-slovensko gramatiko.

Mlekarice so poprej nosile mleko na glavi v Ljubljano. Blaž Potočnik je prvi napravil mlekaricam vozičke s peresi, katere še sedaj rabijo. — Denarja ni imel, gospodarstvo je prepustil svoji sestri.

Blaž Potočnik je skrbel za lepoto hiše božje. Tomec, kipar v Št. Vidu, mu je napravil lep veliki oltar. — O Božiču in o Veliki noči je povabil pevce bogoslovce in jih pogostil, pa še kaj plačal. »Jaz in cerkev imamo vsega denarja skupaj tri goldinarje, tu jih imate.« — Včasih je šel v gostilno na kupico pive h Kraljicu, poslušal kmete in se prijazno z njimi razgovarjal. — Napravil je tudi čitalnico in igre ter skrbel za izobrazbo srčno vdanega mu ljudstva. — Organista-cerkovnika in pevski zbor je sam izučil. — Delal je tudi solnčne ure, tako v Smledniku in v Št. Vidu.

Kot dijak sem slišal Bl. Potočnika pridigati v Dravljah na sv. Roka dan. Bil je izvrsten govornik. Refren govora je bil: »Ti praviš, denar, ta je moč.« Govoril je zunaj cerkve; bilo je veliko ljudi in vozov, v bližnji gostilni pa so pijanci ves čas vpili. Kak drug govornik bi se bil razkoračil. Blaž pa je bil potrpežljiv. Samo enkrat je mirno rekel: »Reci no eden, naj bolj tiho bodo.«

Kot otrok se je kopal v Savi in bi kmalu utonil. Rešile so ga perice. Ko ga iz vode izvlečejo in voda njegov slamnik odnese, on najprej zavpije: Kje je pa moj slamnik!?

V družbi in na novih mašah je bil duhovit kakor noben drugi. Vse ga je poslušalo in se smejalo.

Včasih je pa tudi kako ostro besedo rekel. Ko je na novi maši neki duhovnik pri obedu okno odprl, pa ne zataknil, je zaklical: »Osel, osel, — pa bo veter potegnil in okno pobil!« Včasih so bili tudi moji kaplani taki. — Od svojih kaplanov je zahteval, da imajo cerkveno obleko v redu, še celo znaki v mašni knjigi so morali biti lepo poravnani, in ne zgrbančeni.

Zvonove v Št. Vidu je dal viliti v kvartsektakordu (H, E, gis, h), v čistih intervalih, kar se je lepo slišalo. — Streha cerkvenega stolpa je imela krasno obliko s pozlačenimi robovi in rozetami.

Njegove lepe narodne pesmi: »Ko dan se zaznava«, ali: »Pridi Gorenjc z mrzle planine«, se še sedaj povsod pojo.

Obtožen je bil, da je nekaj čez cesarja govoril. Ko je prišel pred sodišče, je rekel: »Kako morete vendar misliti, da bi jaz kaj tako neumnega govoril!« Bil je oproščen.

Spomnim se še, kako je šel Potočnik, rejen gospod, častitljiv, v velikem belem slamniku skozi Vižmarje na Šmarno goro. — Na vižmarskem taboru l. 1868. je bil tudi Blaž Potočnik, prijatelj Bleiweissa, Coste, Sveteca itd. — Bil sem tudi jaz in Saje (župnik v p.); drugi so že pomrli.

NAŠI ZBORI

IZ RAJHENBURGA. Pri nas smo ustanovili tudi pevski zbor. Ustanovni občni zbor smo imeli 25. januarja t. l. Udeležilo se ga je 22 navdušenih pevcev in pevk, 8 jih je bilo pa nujno zadržanih. Izvolili smo si sledeči

odbor: predsednik Martin Seher, tajnik Rudolf Govejšek, blagajnica Marica Avsenak, pevovodja Franjo Avsenak, namestnik Martin Seher; odborniki: Jože Zakrajšek, Tone Ašič, Matija Neudauer, Minka Šinkovič in Francka

Kos. Za društvenega zastopnika za Zvezino zborovanje je bil določen pevovodja Avsenak in Martin Seher.

Zbor je deloval že dosedaj, a njegovo delo ni bilo redno. Vadili smo se le po potrebi za razne prilike. Odslej bomo pa imeli redne vaje ob torkih, petkih in nedeljah. Če bo le šlo, bomo uredili tudi vaje (solo) za naraščaj. Vadimo se v kaplaniji ob cerkvenem harmoniju, ker še svojega nimamo.

Dosedaj smo že peli: Schwab, Zdrava Marija, Sattner, Na planine, O. Dev, Škrjanček, Vodopivec, Orlovska, Premrl, Telovadna, Vodopivec, Zbija svatba.

Pri orlovski akademiji 28. dec. 1924 smo pa peli »Orlovsko«, Prelovec, Dobrdob!, Pokorny, Pasol Janko, Premrl, Telovadna in Dev, Plavarska. Naši pevci pa so tudi sodelovali povsod, kjer so mogli; nismo prezrli sv. maše ob V. kat. shodu, udeležili so se je 4 pevci, še celo v Št. Jernej smo poslali 3 pevce k okr. orlov. prireditvi 14. sept. 1924.

Upamo pa, da bomo imeli prihodnjič veliko več poročati. »Pevca« prav radi čitamo, naročili ga bomo pevci, pa tudi za društveno knjižnico mora biti eden. Tudi pesmarice smo naročili vse, kar jih je že »Pevce« izdal. Skušali bomo dohiteti vse, kar smo do sedaj zamudili, da bomo mogli že letos nastopiti pri okrožni prireditvi. Če smo najmlajši, pa bomo zato najbolj pridni. Bog živi!

MOKRONOG. Naj podam kratko poročilo o delovanju našega mokronoškega pevskega zbora. Ustanovil in vodil ga je do nedavnega časa prejšnji g. kaplan Andrej Šauli. Kolikokrat in kdaj je zbor pod njegovim vodstvom nastopil, mi ni točno znano. Vem pa, da je pel pri raznih prireditvah tudi težje modernejšie pesmi. Nekaj časa je obstajal tudi moški zbor, ki se pa posebno zaradi pomanjkanja prvih tenorjev ni mogel posebno razviti.

Zadnjega pol leta sem zbor zopet poživljal, preorganiziral in pomnožil. Sedaj šteje 44 glasov: 15 sopranov, 12 altov, 8 tenorjev in 9 basov. S tem se da že delati. Na ženske glasove se lahko v vsakem slučaju zanesem; posebno soprani so živi in se v višini lepo razvijajo. Izmed moških so nekateri novinci; zato je treba imeti z njimi malo več potrpljenja in vaje, pa že gre, posebno ker so nekateri starejši, res dobri pevci zraven njih. Glavno pa je to, da imajo veliko korajže in veselja. Pevske vaje imamo stalno v nedeljo po litanijah in v četrtek zvečer. Pevce moram pohvaliti, da redno prihajajo k vajah, tudi oddaljenejši in tudi ob slabem vremenu. Semintja kdo iz opravičenega vzroka že izostane od vaje, saj človek ni stroj, na splošno je pa zbor zmiraj polnoštevilno zbran pri skušnjah. Da bi tudi za naprej tako ostalo!

Kar sem tukaj, je zbor trikrat nastopil: 19. okt. 1924 ob priliki blagoslovitve »Marijinega doma« na Trebelnem in sicer pri maši in pri akademiji (zapeli smo več Marijinih pesmi), 8. dec. 1924 je priredilo prov.

društvo »Marijansko akademijo«. Zbor je pel sledeče pesmi: Dr. Kimovec: Marija, Slovencev kraljica; dr. Schwab: Zdrava Marija; Mlinar-Cigale: Ave, tisočkrat ave (meš. zbori); St. Premrl: Kraljica angelska in Rože za Marijo (sopran solo). Nazadnje je pa nastopil zbor 15. in 22. febr. 1925 pri »Predpustni prireditvi« s sledečimi pesmimi: St. Pirnat: Na Gorenjskem je fletno; V. Vodopivec: Nevesta se joče; M. Tomc: Balada o Čičku; O. Dev: Po Savci; E. Adamič: Sem si vzela (meš. zbori); E. Adamič: Na Jurjevo (ženski zbor).

Gledali smo na dobro izgovorjavo in na dinamiko. Da se pa zbor tega ne navadi v par mesecih popolnoma tako, kot bi treba, je jasno. Vsak zbor potrebuje, lahko rečemo, nekaj let dobre vaje, da izrazi to, kar želi, in tako kot želi dirigent. Temu cilju nasproti mora iti tudi naš zbor. Daj Bog, da bi ta cilj kmalu dosegli! — M. Tomc, kaplan.

KRANJSKO OKROŽJE je imelo 23. febr. t. l. sestanek. V odbor so bili izvoljeni: K. Bricelj, org. v Senčurju za preds., Al. Oven, organist v Predosljah, za tajnika, C. Mohor, org. v Kranju, za pevovodjo in referenta. Statistični pregled 10 zborov — drugi še niso poslali — izkazuje v meš. zboru 164 pevk in pevcev, v moškem zboru 77 pevcev. Okrožje pripravlja lepo okrožno prireditev.

MOZIRJE. Pevski odsek K. I. D. je uprizoril dne 15. febr. 1925 spevoigro »Kovačev študent« pod vodstvom gosp. org. Kuntarja. Spevoigra je izvrstno uspela. Nastopil je tudi moški zbor s pesmimi: »Planinska«, »Adrijansko morje«, »Na straži«. (Bariton je pel č. g. pater Odilo s svojim lepim donečim glasom.) »Pogled v nedolžni okor«, za tenor solo (samospjev) je krasno pel g. Naraločnik. Ob koncu je zadonela Vodopivčeva: »Zbija svatba«. — Pričakujemo še kako pevsko prireditev, ki so občinstvu najbolj priljubljane.

TRZİČ. V vsakem kraju, kjer je društveno življenje bolj razvito, se tudi veliko muzicira in poje. Tako tudi v Trziču. Prosvetni večeri, ki se vrše redno vsak ponedeljek, so združeni vedno z glasbenimi točkami, kjer zavzame petje prav odlično mesto. Omejili smo se v tej sezoni le bolj na samo- in dvospeve s spremljevanjem klavirja in smo razen Foersterjeve »Pomladi« za triglasni ženski zbor izvajali skoro izključno le skladbe prej omenjene vrste. Čudno se zdi na prvi pogled, da se o kakem rednem društvenem meš. zboru v Trziču skoro ne more govoriti; treba bi ga bilo šele ustvariti. Ob kaki večji cerkveni ali svetni slavnosti se taisti sicer v naglici formira, toda jasno je, da vsled maloštevilnih vaj o kaki večji zborovi uglajenosti in izurjenosti ne more biti govora. V krajih z bogato razvitim društvenim življenjem povsod isti pojavi: dramatične predstave in športni odseki: vse je prej in če preostane kaj časa, je za pevsko vajo. Tam se pa note v roko vzamejo in če se dvakrat pesem prepoje, mora iti. Tako se vsaj splošno misli, da za petje pač ni treba

posebnega časa izgubljeni, ker to že itak vsak zna. V okviru Prosvetnega društva se je zato poskusilo s pevsko šolo v dveh oddelkih, za fante in dekleta posebej. Deklet se je prišlo 63 in jih še vztraja 38; tudi med fanti je bilo zanimanja dovolj, le ni bilo mogoče zediniti se glede časa, ker je za fante primerne časa težko dobiti. V Tržiču so fantje prosti le v ponedeljek in soboto zvečer. Ta šola ima namen udeležence stopnjama, sistematično seznaniti z glasbeno teorijo, v njih obenem zbujati ritmični čut, sigurnost v zavedanju sluha in tudi začetne nauke deklamacije in kako sploh ravnati z glasom. Kot rečeno, vse to po možnosti, prilikah in razmerah. Na ta način bo mogoče dobiti pevce, ki ne bodo peli le kot papagaji, temveč na yodlagi gotove predizobrazbe. Pevci bodo polagoma uvideli, da tudi pri petju nihče učen z neba ne pade in bo tista domišljavost boljših ali slabših »primadon« polagoma le izginila. Za gojitev pevskega smisla je društvo priredilo IX. prosvetni večer (9. marca 1925) kot glasbeni večer. Podpisani je na kratko omenil položaj pevske izobrazbe med ljudstvom in obenem cilj, za katerim naj bo ista usmerjena, kako naj bi tukaj šola razumevala svoje poslanstvo. G. Močan je nato zapel 8 pesmi s spremljevanjem klavirja. G. Močan je kljub malemu prehlajenju pel prav zadovoljivo; naravna in neprisiljena višina njegovega baritona nam je nad vse ugajala. Vse pesmi so bile zapete s prav dostojno inteligenco. Pri nekaterih pesmih je nekoliko motila sila, skoroda nasilje, ki ga je glasu natovoril; prepričani smo, da se tudi tukaj polagoma ugleda in izravna. — Podobni nastopi bi bili za širjenje glasbene kulture med narodom prav potrebni. A. Dolinar.

CECILJANSKO DRUŠTVO LJUBLJANSKIH BOGOSLOVCEV ima namen, bogoslovce seznaniti s pravo cerkveno glasbo ter jih zanj pridobivati in navduševati. K cerkveni glasbi spada v prvi vrsti koral, zato posvetimo največ za petje določenih ur koralu; tega nas uči na fakulteti g. prof. Stan-

ko Premrl, pri društvu pa je koralni vodja tov. Bučič. Za figuralno in sicer svetno petje pa nam preostaja manj časa, vendar to ni v škodo, ker je znano, da je koral podlaga in velik pripomoček vsakemu drugemu.

V tem poletju je pel oktet: Fr. Kramar »Za materjo«, »Vojaško odhodnico«, obe narodni; pri fantovskih večerih pa Premrlovo: »Vsi orli smo«, ali pa smo vsi peli iz orlov-ske pesmarice enoglasno. Za marijansko akademijo dne 8. XII. je zapel večji zbor dve novi, še ne objavljeni Premrlovi »Im-maculata« (g) in »Brezmadežna (As), (obe spesnil tov. Okorn). Skladbi sta zelo ugajali, zlasti druga; g. skladatelj sam je dvakrat vodil glavni skušnji.

Na sestanku dne 7. XII. nam je g. prof. Bajuk v kratkih obrisih podal razvoj in pomen glasbe s posebnim ozirom na bogoslužje. Povdaril je, da je zlasti nam dana možnost, da širimo lepo petje med našim ljudstvom ter omenil, kako pomembno je ljudsko petje v cerkvi. (Da si ljudstvo z vso dušo želi ljudskega petja, sem imel priliko spoznati o počitnicah; naj navedem samo en zgled, ko je neka kmetijska žena tožila, kako je, ko je bila še mlada, pela cela cerkev, zdaj pa smeje komaj še peti ob uri molitve.) Ni nam zakrival težav, ki se skoraj gotovo pojavijo pri vsakem organiziranju in vodstvu pevskega zbora. »Petje je zaklad, ki nam ga je dal Stvarnik v najgloblji žep, in ga moramo varovati!«

Težave, ki jih čutimo pri našem pevs-kem zboru, so precej enake neprilikam drugih zborov; sedaj nam je manjkalo tenoristov, drugič je premalo basistov, nekaj pevcev je pri vojakihi, večkrat ni časa za vaje, nimamo lastnega stroja za razmnoževanje not. Z druge strani pa je hvalevredna vztrajnost in razumevanje za pevski napredek ter splošno zanimanje za »Pevca« in »Cerkv. glasbenik«, posebno za pevske pri-loge. — Naj se naše veselje izraža tudi v lepi pesmi, kar je znamenje blagih sre in blagoslova božjega! — Jožef Rozman, bogoslovec.

VESTNIK PEVSKE ZVEZE

IZ ODBOROVNE SEJE P. Z. 12. marca se je vršila širša seja. Navzočih je bilo 9 okrožnih pevovodij. Sodelovanje v samostojnem in skupnem petju je obljubilo 8 okrožij. Slavnost se bo vršila 25. oktobra 1925. Art. odsek bo imel prihodnje dni sejo, pri kateri bo sklepal o sporedu okrožij in o skupnem petju. Poročilo dobe zbori takoj po seji.

Zbori mokronoškega okrožja naj se obrnejo po vse nasvete na referenta g. Tomca, kaplana v Mokronogu. To velja tudi za okrožno prireditve okrožja, ki jo bo vodil imenovani.

Veliko zborov še ni poravnalo za letos članarine (25 Din). Prosimo, storite, zamudniki, kmalu svojo dolžnost.

NOVE SKLADBE

Šest narodnih pesmi iz Kokošarjeve zbirke za moški in mešani zbor priredil E. Adamič. Cena 10 Din. Dobiva in naroča se pri »Zvezi« v Glasbeni Matici. — Kar pomeni Premrl v cerkveni glasbi, to pomeni

Adamič v svetni: nekaj solidnega, izkristaliziranega, na kar se lahko v vsakem slučaju zanesesh in kar lahko brez skrbi vzameš v roke. Taka je tudi ta zbirka. Niso to sicer Adamičevi napevi, ali on jim je znal s spret-

no harmonizacijo vdahniti svojega duha, ne da bi s tem kaj utrpeli na svoji izvirnosti. Ne trdim, da boš mogel prav vse pesmi iz te zbirke z lahkoto izvajati s svojim zborom; prav gotovo pa drugo, četrto in šesto, a tudi druge tri bodo šle, če imaš dober material in nekaj dobre volje. Cesar si pa ne boš upal z zborom naštudirati, to pa preštudiraj sam zase s svinčnikom v roki. Kjer vidi površen opazovalec samo kamenje, tam boš ti našel v globočini zlato in bisere. Marsikaj se ti bo odprlo kakor razodetje. Analiziraj samo četrto pesem in videl boš, kako je tehnično lepo zgrajena; potem jo boš pod vse drugačnim vidikom naštudiral.

St. Premrl: 10 mašnih pesmi (II. zbirka). Za mešani zbor, deloma z orglami. Ljubljana 1925. Samozaložba. Cena 10 Din; 5 izvodov 40 Din; od 10 izvodov dalje po 6 Din. Dobiva se pri upravi Cerkvenega Glasbenika. Kmalu za preludiji in kadencami nas je Premrl razveselil z mašnimi pesmimi. Tudi pred približno 10 leti je storil isto. L. 1912. je izdal »Zbirko orgeljskih preludijev«, l. 1914. pa je že izšlo njegovih 10 mašnih pesmi (I. zbirka). In res bi se nam zdelo, da nečesa pogrešamo, ako ne bi bil tega storil, ker se obe zbirki vsebinsko dopolnjujeta. Njegove mašne pesmi so cvet, ki ima svoje korenine v preludijih. Zanimivo je primerjati obojo dvojico zbir. Iz obeh nam govori njegova globoka duša, a vendar je bila oblika tega, kar je povedal, pred 10 leti precej drugačna, kot je pa danes, bodisi v preludijih, bodisi v pesmih. — Katere so posebne odlike gori omenjene zbirke? Naj povem na kratko: najprej lepa, plemenita melodična linija, ki nikoli ne zastaja, se nič ne obotavlja, se ne ozira okoli sebe, ampak žubori naprej svojo pot. V tem oziru, tako se mi zdi, Premrl pri nas nima vrstnika. Posamezne glasove vodi samostojno, včasih skoraj še preveč, tako da večkrat za trenutek nastane zamotan klopčič, ki se pa v naslednjem hipu že razmota, da ti kar odleže pri srcu. Prav to pa da pesmim pravega življenja: vedno polje in se preliva po njih; brez tega bi se nam zdele suhoparne, mrtve. Pa še marsikaj lepega in zanimivega boš dobil v njih, ako jih boš pazno preštudiral. Svetoval bi ti pa, da se ne vsedeš najprej h klavirju ali harmoniju, ali pa, da bi jih začel kar takoj učiti. Ampak najprej vzemi v roko svinčnik, preglej posamezne glasove, primerjaj jih med seboj; oglej si motive, iz katerih je pesem sestavljena. Ko boš tako razčlenil pesem, potem si jo še enkrat poglej kot celoto, nato jo šele zaigraj in nauči. Potem boš imel z njo pravo veselje. Če pa ne boš tako storil, boš samega sebe pripra-

vil ob velik užitek in se boš mogoče vsled svoje nemarnosti jezil nad to ali ono pesmijo, in sicer po krivici. — Te pesmi zasluži, da se kar najbolj razširijo po naših korih. Naši cerkveni zbori bodo imeli zopet za nekaj časa zdrave, tečne hrane. Ko bodo pa to prebavili, nam bo pa dal g. Premrl zopet kaj novega.

St. Premrl: Miserere za 4 moške glasove. Izvod stane 2 Din; če se naroči več izvodov, so po 1.50 Din. Naroča se pri upravi Cerkvenega Glasbenika, Pred škofijo št. 12, I. nadstr. Ko smo se v semenišču pripravili, kateri Miserere bomo peli veliki teden v stolnici takrat, ko bo največ ljudi poslušalo (radi bi se namreč postavili), je bil vedno soglasen sklep: Premrlovega, ki smo ga imeli še v rokopisu. Je čudovito preprosto, a prav vsled te preprostosti kar siloma zgrabi srce in ga napravi »skesanano in ponižno«. Ni utrudljiv (kot Foersterjev, Palestrinov in še kateri drugi), saj seže samo mimogrede do tenorskega f. Priporočljiv je za vsako cerkev, kjer imajo kolikšaj izvežbane moške pevce.

Deset meških in mešanih zborov. Uglasbil Peter Jereb, organist v Litiji. V Ljubljani 1924. Samozaložba. Cena: 1 izvod 12 D, 10 izvodov 100 Din, vsak nadaljnji izvod 8 Din. — Ako dobimo v roke zbirko skladatelja, ki je v širši javnosti kolikortoliko še nepoznan, se le prerado zgodi, da pesmi po vrhu prelistamo, potem jih pa vržemo proč, misleč si: saj ni veliko vredno. Nikar ne napravi tako s to zbirko! S tem bi samemu sebi zaprl bogat vir lepot. Jerebove skladbe bodo na mah osvojile tvoje srce. Vidi se mu, da s pazljivim ušesom prisluškuje modernim glasbenim pridobitvam in jih spretno uporabi, da komaj čutiš, kje in kdaj; ne tako kot nekateri, ki hočejo biti moderni, pa se jim kar vidi, kdaj v potu svojega obraza za lase privlečejo cel kup disonane, brez vsake zveze, in nam neženirano delijo klofute. Pri Jerebu pa je vse naravno, nepri-siljeno, logično izpeljano. Upamo, da ni to njegova zadnja zbirka. Pevovodje in pevci, sezite po tej zbirki!

M. Tomec.

Das Lied der Völker je naslov zbirki, ki jo izdaja B. Schott na Dunaju. Do sedaj je izšlo 6 zvezkov, in sicer obsegajo: 1. 33 meških, 2. 30 skandinavskih (švedskih, norveških, danskih), 3. 30 angleških in severo-ameriških, 4. 50 keltskih, 5. 30 francoskih in 6. 35 španskih, portugalskih, katalonskih in baskijskih. Vse pesmi imajo podloženo originalno besedilo in nemški prevod. Založništvo obljublja nadaljevanje zbirke s pesmimi vse-mogočih narodov. Bog ve, smo li tudi Slovenci s svojimi pesmimi na sporedu? In kdo bo odbiral naše najboljše pesmi?

IZ GLASBENIH LISTOV

Cerkveni Glasbenik št. 1.—2. priobčuje velezanimiv članek iz Kokošarjeve zapaščine. Članek je velezanimiv za dobo Avg. Riharja. O njegovih pesmih (zbirkah) smo v

splošnem še zelo negotovi. Točnih zgodovinskih podatkov včasih manjka, a dobro bi bilo, ko bi se kdo temu popolnoma posvetil. To bi bilo veleplodonosno in važno za podrobno

našo zgodovino. V 3.—4. št. svetuje g. A. Jobst gg. organistom »s a m o p o m o č«. Izobraziti se treba za obč. tajnike, hran. in pos. uradnike itd. Potem bi bilo težkemu gmotnemu položaju tuptam že pomagano, a kaj tam, kjer tega ni? Tudi naši zbori, ki imajo po večini za svoje vodje organiste, trpe veliko vsled slabega gmotnega položaja naših organistov. P. Z. ima v svojem programu tudi to vprašanje in se ga bo o priliki lotila z vso vnamo v soglasju s stanovsko organizacijo organistov.

Naš Čolnič ima v 2. številki kratko poročilo V. Vodopivca o nabirateljih severnih slovanskih nar. pesmi. Omenja kratko prvo zbirko pesmi lužiških Srbov, ki je izšla leta 1841. I. del, 1843. pa II. del. Zbirka čeških nar. pesmi je bila tiskana baje že l. 1825., ruskih pa že l. 1790., to je zbirka Čeha Jana Prače, ruska izdaja Rusa Kirša Danilova pa že l. 1776. Najštevilnejše so zbirke čeških in moravskih pesmi, ki jih deloma še danes nadaljujejo in znanstveno pesmi raziskujejo. Mi smo za njimi.

Cecilija, V 2. letošnji številki je na prvem mestu prav izredno zanimiva razprava istrski (narodni) lestvici. Pisatelj Matetič trdi, da je zložena na četrtonih. Ne veruje profesorju muzik. akademije, ki mu je trdil, da je to le neokreten, slab sluh med ljudstvom, temveč je prepričan o istinitosti te lestvice in si le želi četrtonskega klavirja, da bi to tudi praktično mogel dokazati. Spisek nudi veliko zrnja, ki je vsekako tudi za nas zanimivo.

V isti številki je zapisal g. Vinko Lovšin, kaplan v Metliki, člančič o belokranjskem »Zelenem Jurju«. Važno je, da je za-

pisan tudi napev, ki ga pojo »Jurjovi koledniki« od liše do hiše, popolnoma pravilno ritmično in melodično. Prav tako je točno besedilo, ki je napevu predloženo. Take drobtine so in bodo prevažne za našo narodno (individualno) glasbo. Saj bomo menda vendar prišli sčasoma do strokovnega proučevanja »samega sebe«.

Isti je poslal »Ceciliji« tudi podroben dopis (zakaj ne nam?) o petju v Metliki. Posnamemo, da imajo tam šolski zbor, mešani in moški zbor. Priredili so že več pevskih akademij, 2 šolski in nekaj izvenšolskih. Pozdravljamo g. Lovšina na novem mestu in upamo, da bo z neomajano vztrajnostjo zbudil pevsko zanemarjeno solčno Belokrajino.

Jugoslavenski muzičar, godina III., br. 1. Glasilo saveza muzičara u Kraljevini SHS. Žalostno je, da naš glasbeniki (godbeniki) niso imeli do zadnjih časov trdne in močne organizacije, katera bi jim pripomogla do boljšega in stalnejšega kruha. Veliko jih je, »koi poradi nesređenih prilika lutajo svjetom kao izgnani psi i kad se negdje na jedan časak smiruju, neprijazni kruhodavac tjera ih, da se ponovno dižu i ahasverski lutaju do starosti.« Da bi se temu bednemu stanju odpomoglo, to je namen saveza muzičara in njegovega glasila, ki prinaša zanimive članke. Le organizirani godbeniki se bodo lahko ustavili izkoriščanju od strani kruhodajalcev in bodo oni fisti, ki bodo stavili svoje zahteve. Da se to čimprej doseže, zato naj vsak glasbenik v svojem lastnem interesu pristopi k imenovani organizaciji. Glasilo izhaja mesečno in stane četrletno 12 Din. Naroča se v Zagrebu, Vojnička ulica 13, II. kat.

KRONIKA

28. nov. 1924. **Krekova prosveta v Ljubljani** sodelovala ob 30 letnici.

8. dec. 1924. **Gor. Logatec**, sodelovali pri Marijanskem večeru z izbranim sporedom.

14. dec. 1924. **Teharje**, sodelovali z več pesmimi.

14. dec. 1924. **Pevski zbor Hrušica**, sodelovali pri sv. maši in odkritju plošče v vojni padlim vojakom.

16. dec. 1924. **Šmartno pri Litiji**, sodelovali pri jubileju domače zadruge.

21. dec. 1924. »**Sloga**« v **Radovljici** ob otvoritvi Društvenega doma slavnostni koncert.

26. dec. 1924. **Dob pri Domžalah**. Božičnica.

26. dec. 1924. **Kamnik**, pri prosvetni akademiji.

26. dec. 1924. **Ježica**, samostojni koncert (7 pesmi in spevoigro »Kovačev študent«).

26. dec. 1924. **Groblje**, sodelovali z več pesmimi.

28. dec. 1924. **Društvo rokodelskih pomočnikov v Ljubljani**, božičnica z več pesmimi.

31. dec. 1924. **Ježica**, Silvestrov večer, več pesmi.

31. dec. 1924. **Tržič**, koncert.

31. dec. 1924. **Šmartno pri Litiji**, Silvestrov večer, več pesmi.

31. dec. 1924. **Celje**, Silvestrov večer z izbranim pevskim sporedom.

19. jan. 1925. »**Ljubljana**«, pri prosvetnem večeru (3 pesmi).

25. jan. 1925. **Dob**, sodeloval pri orlov-sik akademiji z več pesmimi.

15. febr. »**Sloga**« v **Radovljici**, sodelovali z izbranim sporedom pri igri.

Celje, 26. junija 1924 peli serenado knezoškofu.

28. decembra 1924 pozdravili s pesmijo novega celjskega opata.

Franciskanska prosveta, Ljubljana, 15. marca sodelovali pri zabavnem večeru.